

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 7Co/118/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4416216904
Dátum vydania rozhodnutia: 12. 12. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Erika Madarászová
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2019:4416216904.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Nitre v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Eriky Madarászovej a sudkýň JUDr. Sidónie Sládečkovej a JUDr. Lenky Halmešovej v spore žalobcu: B. M., nar. XX.XX.XXXX, bytom O., G. rad XX, zast. JUDr. Milan Šulva, advokát, AS Legal s. r. o., advokátska kancelária, so sídlom Bratislava, Hlučínska 1/11, proti žalovanému: Slovenská republika - Generálna prokuratúra Slovenskej republiky, Bratislava, Štúrova 2, o náhradu škody, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Nové Zámky č. k. 13C/288/2016- 238 zo dňa 10. apríla 2019, takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom zamietajúcom výroku, ako aj vo výroku o trovách konania m e n í takto :

Žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi sumu 4.000,- eur titulom náhrady nemajetkovej ujmy do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku a vo zvyšku tento nárok žalobcu z a m i e t a .

Žiadna zo strán nemá právo na náhradu trov prvoinstančného a odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Súd prvej inštancie rozsudkom č.k. 13C/288/2016-204 zo dňa 26.04.2017 (v poradí prvým) zaviazal žalovaného písomne sa ospravedlniť žalobcovi za nezákonné rozhodnutie - uznesenie o vznesení obvinenia vyšetrovateľom Okresného riaditeľstva Policajného zboru Úradu justičnej a kriminálnej polície v Nových Zámkoch ČVS: ORP - 459/OEK-NZ-2005 z 23.02.2011, ktorým sa začalo trestné stíhanie proti žalobcovi, ktoré sa skončilo oslobodzujúcim rozsudkom. Ďalším výrokom zaviazal žalovaného zaplatiť žalobcovi 1.609,05 eur do 3 dní po právoplatnosti rozsudku. V zostávajúcej časti žalobu zamietol. Súčasne rozhodol, že žiadna zo strán nemá právo na náhradu trov konania.

2. Žalobca i žalovaný podali proti predmetnému rozsudku súdu prvej inštancie odvolanie. Krajský súd v Nitre rozsudkom č.k. 7Co/298/2017- 204 zo dňa 13.12.2018 rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom vo výroku, ktorým bola žalovanému uložená povinnosť zaplatiť žalobcovi titulom náhrady škody sumu 1609,05 eura zmenil tak, že žalovaného zaviazal zaplatiť žalobcovi sumu 1.557,35 eura do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku a vo zvyšku tento nárok žalobcu zamietol. V zamietajúcom výroku v časti týkajúcej sa náhrady nemajetkovej ujmy za nezákonný úradný postup vo výške 50.000,- eur, odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil. Vo výroku, ktorým bola žalovanému uložená povinnosť písomne sa ospravedlniť žalobcovi a v zamietajúcom výroku v časti týkajúcej sa náhrady nemajetkovej ujmy za nezákonné rozhodnutie vo výške 50.000,- eur, ako aj vo výroku o trovách konania, odvolací súd tento rozsudok zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

3.1 Napadnutým rozsudkom č. k. 13C/288/2016- 238 zo dňa 10. apríla 2019 (v poradí druhým) súd prvej inštancie zaviazal žalovaného písomne sa ospravedlniť žalobcovi za nezákonné rozhodnutie - uznesenie o vznesení obvinenia vyšetrovateľom Okresného riaditeľstva Policajného zboru Úradu justičnej a kriminálnej polície v Nových Zámkoch ČVS: ORP - 459/OEK-NZ-2005 z 23.2.2011, ktorým sa začalo trestné stíhanie proti žalobcovi, ktoré sa skončilo oslobodzujúcim rozsudkom a to tak, že do 3 dní po právoplatnosti rozsudku zašle žalobcovi na jeho korešpondenčnú adresu trvalého bydliska písomné ospravedlnenie v znení: Slovenská republika - Generálna prokuratúra Slovenskej republiky sa ospravedľuje B. M., nar. XX.X.XXXX za ujmu spôsobenú mu nezákonným rozhodnutím - uznesením o vznesení obvinenia ČVS: ORP-459/OEK-NZ-2005 zo dňa 23.2.2011, ktorým sa začalo trestné stíhanie voči nemu, ktoré skončilo oslobodzujúcim rozsudkom. Ďalším výrokom žalobu v časti o zaplatenie nemajetkovej ujmy vo výške 50 000 € za nezákonné rozhodnutie zamietol. Žiadnej zo strán nepriznal nárok na náhradu trov konania.

3.2 V odôvodnení rozsudku poukázal na zistený skutkový stav, a to spis Okresného riaditeľstva Policajného zboru Úradu justičnej a kriminálnej polície v Nových Zámkoch ČVS: ORP - 459/OEK-NZ-2005, z ktorého súd zistil, že v uvedenej trestnej veci boli vydané tieto rozhodnutia: - dňa 27.5.2005 bolo vyšetrovateľom začaté trestné stíhanie pre trestný čin podvodu, ktorého sa mal dopustiť spolupáchateľstvom i žalobca, - dňa 23.2.2006 bolo vydané uznesenie o vznesení obvinenia za tento trestný čin voči žalobcovi, - dňa 4.4.2006 bolo predchádzajúce rozhodnutie prokurátorom na základe sťažnosti žalobcu zrušené, - dňa 28.12.2006 vyšetrovateľ trestné stíhanie uznesením prerušil, - dňa 2.2.2007 prokurátor predchádzajúce uznesenie zrušil, - dňa 24.9.2007 bolo voči žalobcovi uznesením vznesené obvinenie pre trestný čin podvodu spolupáchateľstvo, - dňa 25.2.2008 na základe sťažnosti žalobcu bolo predchádzajúce uznesenie zrušené, - dňa 26.11.2008 bolo uznesením vyšetrovateľa trestné stíhanie zastavené, - dňa 15.12.2008 prokurátor toto uznesenie zrušil, - dňa 9.6.2010 vyšetrovateľ trestné stíhanie opätovne zastavil, - dňa 29.10.2010 prokurátor predchádzajúce uznesenie zrušil, - dňa 23.2.2011 bolo vydané uznesenie o vznesení obvinenia voči žalobcovi pre trestný čin podvodu spolupáchateľstvom v štádiu pokusu, - proti tomuto uzneseniu žalobca dňa 7.3.2011 podal sťažnosť - dňa 23.3.2011 bola táto sťažnosť prokurátorom zamietnutá, -dňa 17.5.2013 bola na súd podaná obžaloba na žalobcu, - dňa 5.2.2014 bol rozsudkom súdu žalobca spod obžaloby oslobodený, prokuratúra proti tomuto rozsudku podala odvolanie, ktoré však zobrala späť a rozsudok tak nadobudol dňa 1.4.2014 právoplatnosť.

3.3 Súd prvej inštancie dôvodil, že nárok na náhradu škody spôsobenej začatím a vedením trestného stíhania, ktoré neskončilo právoplatným odsúdením, je špecifickým prípadom zodpovednosti štátu podľa zákona č. 514/2003 Zb. Rozhodujúcim meradlom opodstatnenosti (zákonnosti) začatia (vedenia) trestného stíhania, je neskorší výsledok trestného konania (rozhodnutie NS SR 4 Cdo 183/2009). Uvedené značí, že napriek tomu, že rozhodnutie, ktorého nezákonnosť žalobca napáda, nebolo zrušené, oslobodenie žalobcu spod obžaloby je postavené na roveň jeho zrušeniu, t.j. hľadá sa na napádané uznesenie o vznesení obvinenia voči žalobcovi akoby bolo zrušené. S poukazom na uvedené konštatoval, že napádané uznesenie vyšetrovateľa (uznesenie o vznesení obvinenia vyšetrovateľom Okresného riaditeľstva Policajného zboru Úradu justičnej a kriminálnej polície v Nových Zámkoch ČVS: ORP - 459/OEK-NZ-2005 z 23.2.2011) bolo nezákonné. Následne potom za škodu, ktorá tým prípadne žalobcovi vznikla, zodpovedá štát, za ktorého koná žalovaný. Súd prvej inštancie uložil žalovanému povinnosť písomne sa žalobcovi ospravedlniť za vydanie nezákonného rozhodnutia v zmysle zmeny žalobného petitu z 13.3.2019. V zostávajúcej časti náhrady škody za nezákonné rozhodnutie žalobu zamietol ako nedôvodnú, a to preto, že ospravedlnenie žalovaného adresované žalobcovi bude s ohľadom na okolnosti prípadu dostatočným zadosťučinením a to vzhľadom na ujmu spôsobenú nezákonným rozhodnutím.

3.4. Konštatoval, že z vykonaného dokazovania mal preukázané, že vzhľadom k intenzite zásahu nezákonného rozhodnutia do práv a právom chránených záujmov žalobcu postačí ako zadosťučinenie len samotné konštatovanie porušenia práva, ktoré bude vzhľadom k okolnostiam primeranou satisfakciou. Bol toho názoru, že vzhľadom na ujmu spôsobenú nezákonným rozhodnutím nie je potrebné uhrádzať aj nemajetkovú ujmu. Poznamenal, že v tejto časti žalobca neuniesol svoje dôkazné bremeno a nepreukázal, že by došlo nezákonným rozhodnutím k takému zásahu do jeho práv a zákonom chránených záujmov, že by bolo potrebné odškodniť ho i priznaním nemajetkovej ujmy. Súd uviedol, že je pochopiteľné, že uvedené nezákonné rozhodnutie negatívne ovplyvnilo žalobcu, avšak jeho vážnosť a dôstojnosť v spoločnosti nebola výrazne znížená, resp. nepreukázal, že by

k takému jej zníženiu došlo, prípadne, že by došlo k takému poškodeniu jeho zdravia alebo inému následku, ktorý by bol tak závažný, že by sa ospravedlnenie a konštatovanie nezákonného rozhodnutia javilo ako nedostatočné. Sám žalobca síce uviedol, že trpel psychicky, na strane druhej však potvrdil, že lekársku pomoc vyhľadať nemusel. Poukázal tiež na výpoveď svedka Q. ktorý uviedol, že jeho vedomosť o trestnom stíhaní vedenom voči žalobcovi nijako jeho vzťah k nemu neovplyvnilo a tiež neovplyvnilo jeho dôveru k nemu. Dcéra žalobcu ani len nevedela z čoho bol jej otec obvinený, pričom je otázne, či narušenie jej vzájomného vzťahu s otcom, o ktorom vypovedala, bolo spôsobené práve trestným stíhaním. Uviedol, že svedkyňa V. neuviedla žiadnu takú okolnosť, ktorá by viedla k záveru tvrdenému žalobcom o závažných následkoch trestného stíhania na žalobcu. Podľa názoru súdu žalobca nepreukázal, že vedenie trestného stíhania voči jeho osobe malo až také negatívne dôsledky v jeho osobnom živote, pokiaľ ide o okruh priateľov, známych, susedov a pod., ako deklaroval vo svojej žalobe. Žalobca (okrem negatívnych dopadov na jeho bývalom pracovisku, resp. v rodine) nepreukázal, že by v dôsledku trestného stíhania bola znížená jeho časť príp. dôstojnosť v spoločnosti. Tieto tvrdenia zostali len vo všeobecnej rovine jeho tvrdení, avšak bez preukázania týchto skutočností relevantným dôkazom (aj v tomto smere dokazovanie zaťažovalo žalobcu). Napriek tomu už len samotné vedenie trestného stíhania voči osobe navrhovateľa je spôsobilé prívodiť navrhovateľovi ujmu, ktorú je možné odškodniť len priznaním nemajetkovej ujmy. Žalobca bol počas tohto obdobia neustále pod tlakom, už len z dôvodov účasti na jednotlivých úkonoch orgánov činných v trestnom konaní a v konaní pred súdom, čo nepochybne prispelo k jeho stavu psychickej neistoty. Je teda nepochybné, že predmetné trestné stíhanie zanechalo stopy na psychike navrhovateľa, keď tento z hľadiska viktimácie je „obeťou“ predmetného trestného konania. Záverom súd prvej inštancie uviedol, že nebol preukázaný taký zásah a vplyv nezákonného rozhodnutia do osobnostných práv žalobcu, ktorý by nebol dostatočne odškodnený vyššie uvedeným spôsobom bez toho, aby žalobcovi musela byť priznaná náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch. O trovách konania súd rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP, keď súd konštatuje, že každá zo strán mala v konaní úspech v určitej (približne rovnakej) časti predmetu konania.

2. Proti tomuto rozsudku podal v zákonnej lehote odvolanie žalobca, a to proti zamietajúcemu výroku, ktorým i neuložil povinnosť žalovanej zaplatiť žalobcovi nemajetkovú ujmu spôsobenú nezákonným rozhodnutím vo výške 50.000 eur a proti výroku, ktorým súd prvej inštancie nepriznal žalobcovi nárok na náhradu trov konania. Zdôraznil, že lá. Žalobca utrpel závažnú ujmu v dôsledku nezákonného rozhodnutia a za účelom preukázania nepriaznivých následkov vzniknutých na žalobcovu osobu, ako aj jeho postavenie v rodine a spoločnosti boli vykonané dôkazy výsluchom svedkov tvoriacich osobnú sféru života žalobcu. Poukázal na výpoveď svedkyne M. V., svedkyne Q. R., ktorá jednoznačne potvrdila negatívny vplyv trestného konania na psychický a zdravotný stav žalobcu a zhodne s výpoveďou svedka C. Q. uviedla, že sa začal zajakávať. Bol toho názoru, že výpovede všetkých svedkov jednoznačne potvrdili žalobcovu tvrdenie ohľadom mimoriadne negatívneho zásahu v dôveru, v morálnu bezúhonnosť osoby poškodeného v mieste bydliska poškodeného, potvrdili zhoršenie vzťahov žalobcu so svojou rodinou, odvrátenie sa od osoby žalobcu viacerých priateľov. Namietal, že súd taktiež v tejto súvislosti opätovne vo svojom odôvodnení sa nevysporiadal so žalobcovou právnou argumentáciou, keď žalobca poukázal na ustálenú rozhodovaciu prax ohľadom preukázania splnenia podmienky na priznanie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch potvrdzovanú judikatúrou súdov a síce, že zákon ustanovuje jedinou podmienku priznania náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch, ktorá je splnená vtedy, keď sa nemateriálne zadostučinenie nezdá postačujúce. Poukázal aj na to, že súd prvej inštancie ignoroval právne záväzný názor odvolacieho súdu, ktorý vo svojom odôvodnení uložil súdu povinnosť sa v ďalšom konaní vysporiadať s rozhodnutím o priznaní nemajetkovej ujmy za nezákonné rozhodnutie prihliadajúc na aktuálnu judikatúru súdov v danej veci. Poznamenal, že súd prvej inštancie v absolútnom rozpore s právnym názorom odvolacieho súdu konštatoval neexistenciu zásahu do osobnostnej sféry žalobcu a v rozpore s právnym názorom odvolacieho súdu nepriznal žalobcovi náhradu nemajetkovej ujmy. Navrhol, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti zrušil a vrátil vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, alebo alternatívne, aby zmenil napádaný rozsudok a uložil povinnosť žalovanej zaplatiť žalobcovi nemajetkovú ujmu spôsobenú nezákonným rozhodnutím, a to vo výške 50.000 eur , ako aj náhradu trov konania.

3. Žalovaný k odvolaniu žalobcu uviedol, že podmienkou náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch, je existencia vážneho a intenzívneho zásahu do práv žalobcu, ktorý však v konaní pred súdom vykonaným dokazovaním nebol preukázaný. Odvolateľ skutočnosti vyplývajúce z výsluchov jednotlivých svedkov hodnotí jednostranne. V tejto súvislosti poukázal napríklad na výsluch svedkyne V., ktorá síce popísala zmeny v správaní žalobcu, vrátane zajakávania sa, avšak tieto datovala do obdobia pred vznosením

obvinenia žalobcovi uznesením vyšetrovateľa (uznesenie vyšetrovateľa z 23.02.2011). Rovnako aj svedok Q. potvrdil, že jeho vzťah sa k žalobcovi žiadnym spôsobom po zistení informácie o trestnom stíhaní nezmenil a zmeny v správaní žalobcu dávalo do obdobia, ktoré predchádzalo vzniku obvinenia v roku 2011. Zastal názor, že pre priznanie nemajetkovej ujmy nepostačuje určitý vplyv a dôsledky trestného stíhania na osobu obvineného, resp. obžalovaného, ale musí byť preukázaný vznik takej ujmy, pri ktorej nie je dostatočným zadosťučinením samotné konštatovanie porušenia práva. K výške uplatneného nároku na nemajetkovú ujmu uviedol, že žalobca žiadnym spôsobom nezdôvodnil, prečo požaduje náhradu nemajetkovej ujmy práve vo výške uplatnenej žalobou. Účelom zákona č. 514/2003 Z. z. bolo za splnenia zákonných podmienok zabezpečiť primerané odčinenie škody spôsobenej nesprávnym, či nezákonným zásahom štátu, a nie priznanie akéhokoľvek odškodnenia bez prihliadnutia na limity odškodňovania iných škôd, napríklad škôd spôsobených násilnými trestnými činmi. Poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR, ktorý konštatoval, že priznávanie premrštených súm by mohlo viesť k bezdôvodnému obohacovaniu sa a dokonca by mohlo bagatelizovať niektoré ujmy na iných základných právach (rozsudok NS SR, sp. zn. 4 Cdo 171/2005 zo dňa 27.04.2006). Navrhol rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti ako vecne správny potvrdiť.

4. Krajský súd v Nitre ako odvolací súd (§ 34 CSP) viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 379, § 380 CSP) ako aj skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvej inštancie (§ 383 CSP), prejednal vec bez nariadenia pojednávania s verejným vyhlásením rozsudku (§ 385 ods. 1, § 378 ods. 1, § 219 ods. 3 CSP) a po prejednaní veci urobil záver, že rozsudok súdu prvej inštancie je potrebné vo výroku, ktorým bola žaloba v časti o zaplatenie nemajetkovej ujmy vo výške 50 000 eur za nezákonné rozhodnutie zamietnutá zmeniť, a to s poukazom na ust. § 388 CSP.

5. Predmetnou žalobou sa žalobca doručenu súdu dňa 6.10.2016 voči žalovanému domáhal náhrady škody, ktorá bola spôsobená nezákonným rozhodnutím vyšetrovateľa Okresného riaditeľstva Policajného zboru Úradu justičnej a kriminálnej polície v Nových Zámkoch ČVS: ORP - 459/OEK-NZ-2005 z 23.02.2011, ktorým sa začalo trestné stíhanie proti jeho osobe. Trestné stíhanie sa skončilo oslobodzujúcim rozsudkom súdu. Žalobca sa domáhal ospravedlnenia zo strany žalovaného, náhrady trov trestného konania a tiež náhrady nemajetkovej ujmy za nezákonné rozhodnutie (vo výške 50.000 eur) a náhrady nemajetkovej ujmy za nezákonný postup (vo výške 50.000 eur). Po rozhodnutí veci rozsudkom Krajského súdu v Nitre č.k. 7Co/298/2017- 204 zo dňa 13.12.2018 zostalo predmetom sporu nárok žalobcu voči žalovanému písomne sa ospravedlniť žalobcovi a náhrada nemajetkovej ujmy za nezákonné rozhodnutie vo výške 50.000,- eur. Rozsudok súdu prvej inštancie č.k. 13C/288/2016- 238 zo dňa 10. apríla 2019 bol napadnutý odvolaním žalobcu len v časti náhrady nemajetkovej ujmy za nezákonné rozhodnutie vo výške 50 000 eur a trov konania.

6. Odvolací súd po prejednaní veci dospel k záveru, že súd prvej inštancie v tejto veci riadne zistil skutkový stav, avšak vec nesprávne právne posúdil, keď skonštatoval, že žalobca nemá nárok na priznanie nemajetkovej ujmy za nezákonné rozhodnutie. V doterajšom konaní pritom súd prvej inštancie správne uzavrel, že napádané rozhodnutie vyšetrovateľa - uznesenie o vznesení obvinenia vyšetrovateľom Okresného riaditeľstva Policajného zboru Úradu justičnej a kriminálnej polície v Nových Zámkoch ČVS: ORP - 459/OEK-NZ-2005 z 23.02.2011, bolo nezákonné. Zároveň však v napadnutom rozsudku uviedol, že v tejto časti žalobca neunesol svoje dôkazné bremeno a nepreukázal, že by došlo nezákonným rozhodnutím k takému zásahu do jeho práv a zákonom chránených záujmov, že by bolo potrebné odškodniť ho i priznaním nemajetkovej ujmy. Súčasne však konštatoval, že napriek tomu už len samotné vedenie trestného stíhania voči osobe navrhovateľa je spôsobilé privodiť navrhovateľovi ujmu, ktorú je možné odškodniť len priznaním nemajetkovej ujmy. Uvedené závery súdu prvej inštancie sú protichodné a vzájomne si odporujú. Odvolací súd opätovne dáva do pozornosti rozhodnutie Ústavného súdu SR III. ÚS 754/2016 zo dňa 24.1.2017, v ktorom Ústavný súd konštatuje, že priznanie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch za vedenie trestného stíhania, ktoré sa právoplatne skončilo inak než odsúdením (a to aj v prípade, ak nebolo realizované väzobne), je ústavne akceptovateľným a ústavou predpokladaným spôsobom poskytnutia satisfakcie takto stíhanej osobe, a to aj v prípade, ak bolo trestné stíhanie začaté už za účinnosti zákona č. 58/1969 Zb. (t. j. pred 1. júlom 2004). Zároveň je nesporné, že každé trestné konanie negatívne ovplyvňuje osobný život trestne stíhaného, na ktorého sa síce do okamihu právoplatnosti meritórneho rozhodnutia prihliada ako na nevinného, ale už samotný fakt trestného stíhania je záťažou pre každého obvineného.

7. Odvolací súd už vo svojom skoršom rozhodnutí vyslovil názor, že sa nestotožňuje s konštatovaním súdu prvej inštancie o tom, že žalobca nepreukázal v konaní, že by nezákonným rozhodnutím došlo k zásahu do jeho osobnostnej sféry. Už samotné trestné stíhanie výrazne zasahuje do súkromného a osobného života jednotlivca, do jeho cti a dobrej povesti, tým skôr, ak sa jedná o obvinenie nepravdivé, ktoré je potvrdené právoplatným oslobodzujúcim rozsudkom. Z výpovede žalobcu ako aj svedkov vyplýva, že žalobca, ktorý predtým nebol trestne stíhaný a bol bezúhonným človekom značne negatívne prežíval trestné stíhanie, ktoré trvalo v podstate 8 rokov. Je potrebné poukázať aj na odôvodnenie rozsudku Okresného súdu Nové Zámky č.k. 2T/69/2013 zo dňa 5.2.2014, v ktorom súd dospel k záveru, „že skutok sa stal, keďže mal preukázané, že obžalovaní vykonali všetky úkony, ktoré im kládla za vinu obžaloba a ktoré vyplývajú z predovšetkým z vyššie označených listinných dôkazov, a to notárskych zápisníc o uznaní dlhu, dohôd o vzájomnom započítaní pohľadávok, obžalovanými vystavených pokladničných dokladov a vykonanie ktorých právnych úkonov obžalovaní v priebehu celého trestného konania, a teda ani na hlavnom pojednávaní, nepopierali. Podľa názoru súdu však skutok nie je trestným činom, pretože nevykazuje znaky skutkovej podstaty žalovaného trestného činu podvodu podľa § 250 Trestného zákona č. 140/1961 Zb.“ S poukazom na všetky uvedené, odvolací súd považoval za nedostatočné samotné konštatovanie porušenia práva vzhľadom na ujmu žalobcu (a jej príčiny) a považoval za dôvodné poskytnutie finančnej satisfakcie žalobcovi.

8. Určenie výšky nemajetkovej ujmy má byť (vzhľadom na okolnosti konkrétneho prípadu) v súlade s požiadavkou spravodlivosti. V rozhodnutí sp. zn. 6 M Cdo 15/2012 najvyšší súd uviedol, že určenie výšky primeranej náhrady nemajetkovej ujmy nie je záležitosťou voľnej úvahy, ktorá by nepodliehala žiadnemu hodnoteniu; jej základom je zistenie skutkových okolností, ktoré súdu umožnia úvahu na určitom kvalitatívnom posúdení základných súvislostí. Treba, aby súd v súvislosti s tým vzal do úvahy aj iné hmotnoprávne predpisy upravujúce odškodnenie, napríklad zákon č. 215/2006 Z.z., v zmysle ktorého v prípade, že trestným činom bola spôsobená smrť, má poškodený nárok na vyplatenie odškodnenia v sume päťdesiatnásobku minimálnej mzdy; pri trestnom čine znásilnenia, sexuálneho násillia alebo sexuálneho zneužívania za spôsobenú morálnu škodu určuje limit odškodnenia vo výške desaťnásobku minimálnej mzdy. Súd sa musí zaoberať napríklad aj tým, že čom je nemajetková ujma žalobcu v jeho spoločenskom, pracovnom, rodinnom živote spôsobená nezákonným rozhodnutím väčšia v porovnaní so smrteľným následkom trestného činu, resp. s morálnou ujmou spôsobenou trestným činom znásilnenia, sexuálneho násillia alebo sexuálneho zneužívania.

9. Najvyšší súd v rozhodnutí sp. zn. 3 Cdo 7/2017 poukázal na judikatúru ESLP, podľa ktorej náhrada nemajetkovej ujmy v obdobných prípadoch musí byť rozumne primeraná utrpenej ujme na povesti (napr. Tolstoy Miloslavsky v. Spojené kráľovstvo). ESLP konštatoval, že pri určovaní výšky náhrady ujmy treba vychádzať z dôkazov preukazujúcich výšku ujmy. Okrem toho ESLP vyjadril názor, podľa ktorého výška náhrady v konkrétnom prípade musí zohľadňovať výšku náhrady priznávanú vnútroštátnymi súdmi v iných prípadoch týkajúcich sa poškodenia dobrej povesti. Napokon ESLP zdôraznil, že pri určovaní výšky náhrady za porušenie osobnostných práv musí byť zohľadnená výška náhrady, ktorá je priznávaná za telesné zranenia alebo ktorá sa priznáva obetiam násilných činov, pričom náhrada za porušenie iných osobnostných práv by nemala bez existencie závažných a dostatočných dôvodov prevyšovať maximálnu výšku náhrady priznávanú za telesné zranenia alebo násilné činy (napr. Iltakhti a Karhuvaara v. Fínsko).

10. Napokon v rozhodnutí sp. zn. 3 Cdo 19/2018 najvyšší súd konštatoval, že na podstate záverov, ku ktorým dospel najvyšší súd skôr už v rozhodnutiach, v ktorých bol uplatnený nárok na náhradu nemajetkovej ujmy podľa zákona č. 58/1969 Zb., nezmenil nič ani zákon č. 514/2003 Z.z. Určenie maximálnej hranice náhrady nemajetkovej ujmy spôsobenej nezákonným rozhodnutím v zmysle zákona č. 514/2003 Z. z. (v znení zákona č. 412/2012 Z. z.) tak, aby priznaná náhrada nebola vyššia ako náhrada za ujmu, ktorú utrpeli obeť trestných činov, je pokračovaním v už nastolenom trende legislatívnych úprav pod vplyvom rozhodnutí ESLP.

11. Odvolací súd poukazuje na to, že uvedené rozhodnutia najvyššieho súdu sa týkali sporov, v ktorých išlo o náhradu nemajetkovej ujmy v zmysle zákona č. 58/1969 Zb. (okrem rozhodnutia sp. zn. 3 Cdo 19/2018), ktorý zákon neupravoval náhradu (a teda ani výšku) nemajetkovej ujmy spôsobenej nezákonným rozhodnutím štátu. Vzhľadom na túto judikatúru najvyššieho súdu dospel odvolací súd k záveru, že v posudzovanom prípade napriek tomu, že v čase vydania nezákonného rozhodnutia nebolo účinné ustanovenie § 17 ods. 4 zákona č. 514/2003 Z.z. (výška náhrady nemajetkovej ujmy priznaná podľa odseku 2 nemôže byť vyššia ako výška náhrady poskytovaná osobám poškodeným násilnými

trestnými činmi podľa osobitného predpisu 8a)), je potrebné prihliadnuť aj na ustanovenia zákona č. 215/2006 Z.z., o odškodňovaní osôb poškodených násilnými trestnými činmi, a to v časti rozsahu odškodnenia týchto osôb. Zároveň je potrebné vziať do úvahy kritériá uvedené v § 17 ods. 3 zákona č. 514/2003 Z.z. Najvyšší súd v rozhodnutí z 21. júna 2018 sp. zn. 6 Cdo 44/2017 v súvislosti s týmito kritériami uvedenými v § 17 ods.3 uviedol: „V prípade nemajetkovej ujmy spôsobenej trestným stíhaním, ktoré skončilo oslobodením spod obžaloby, bude potrebné popri povahe a dĺžke trestného konania prihliadnuť najmä na závažnosť ujmy a okolnosti, za ktorých k nej došlo a na závažnosť následkov spôsobených trestným stíhaním v osobnostnej sfére poškodeného. Posúdenie okolností, za ktorých k ujme došlo, zahrňuje aj správanie poškodeného.“

12. S ohľadom na uvedené je zrejmé, že žalobcom požadovaná výška nemajetkovej ujmy za nezákonné rozhodnutie je neprimeraná. V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje na rozhodnutie ESLP vo veci Winkler proti Slovenskej republike, v ktorom 17. júla 2012 rozhodol o tom, že Slovenská republika porušila článok 5 Dohovoru a sťažovateľovi, ktorý bol nezákonne vo väzbe od 26. mája 2005 do 15. novembra 2005 priznal z titulu nemajetkovej ujmy sumu 8 000 eur. Prihliadol pritom aj na čiastočné odškodnenie, ktoré sťažovateľovi priznal Ústavný súd SR v sume 1 970 eur. Sťažovateľ pritom požadoval sumu 163 646 eur. (Obdobne rozhodnutia ESLP : Petrov proti Slovenskej republike - 8.000 eur, Horváth proti Slovenskej republike - 4.200 eur). V ďalšej veci Najvyšší súd SR uznesením sp.zn. 3Cdo/25/2019 zrušil rozsudok odvolacieho súdu vo výroku, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvej inštancie o povinnosti zaplatiť žalobcovi náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 27 000 eur. V danom prípade nezákonné trestné stíhanie trvalo 13 rokov, pričom súd priznal žalobcovi po 9000 eur za dva trestné činy, pre ktoré bolo žalobcovi vznesené obvinenie a sumu 9000 eur za obmedzenie osobnej slobody v trvaní od 28.9.1999 do 27.6.2000. Dovolací súd sa však s takto stanovenou výškou nemajetkovej ujmy nestotožnil. Z jeho rozhodnutia vyplýva : „ Určenie výšky primeranej náhrady nemajetkovej ujmy spôsobenej nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym postupom orgánu štátu nesmie predstavovať ľubovôľu alebo absolútnu voľnú úvahu súdu, ktorá by nepodliehala žiadnemu hodnoteniu. Všeobecný súd je povinný výšku tejto náhrady po náležitom zistení rozhodujúcich skutkových okolností, v nadväznosti na ktoré pri právnom posudzovaní veci prihliadne aj na iné právne predpisy slovenského právneho poriadku upravujúce odškodnenie (napr. zákon č. 215/2006 Z. z. o odškodňovaní osôb poškodených trestnými činmi) a zohľadní aj právne závery, ku ktorým v obdobných prípadoch dospela judikatúra Ústavného súdu SR a Európskeho súdu pre ľudské práva.“ (Zo súdnej praxe 5/2019).

13. V danom prípade bolo nezákonným rozhodnutím síce uznesenie o vznesení obvinenia ČVS: ORP - 459/OEK-NZ-2005 z 23.02.2011, avšak prvé rozhodnutie , ktorým sa začalo trestné stíhanie proti žalobcovi bolo zo dňa 23.2.2006 a po opakovaných zrušeníach procesných rozhodnutí vyšetrovateľa zo strany prokurátora, bolo definitívne začaté trestné stíhanie voči žalobcovi až uvedeným rozhodnutím zo dňa 23.2.2011 a ukončené oslobodením spod obžaloby rozsudkom Okresného súdu Nové Zámky č.k. 2T/69/2013 zo dňa 5.2.2014 z dôvodu, že skutok nie je trestným činom. Intenzívne psychické prežívanie trestného stíhania počas ôsmich rokov sa nesporne prejavilo najmä v jeho súkromnom živote a v napätom vzťahu so svojimi najbližšími. Uvedené tvrdil nielen žalobca, ale aj vypočutí svedkovia, ktorí zhodne potvrdili, že táto psychická záťaž sa prejavila v nadmernom zajakávaní sa žalobcu, jeho dcéra Q. R. uviedla, že začal byť výbušný , nervózny, uzatváral sa do seba, stránil sa ich, čo ovplyvnilo ich vzťah a vzťah s jej deťmi. Rovnako žalobcova sestra M. V. vypovedala, že bol výbušný, striedali sa mu nálady, aj na ňu samu to zle vplývalo, lebo to s ním prežívala. Tiež uviedla mená troch žalobcových priateľov, ktorí sa od neho odvrátili. Odvolací súd ďalej uvádza, že intenzívne negatívne prežívanie trestného stíhania nebolo ovplyvnené hroziacim vysokým trestom, vychádzalo skôr z psychického nastavenia žalobcu. Za rozhodné súd považoval práve vnímanie negatívneho stavu žalobcu v tom zmysle, že žalobca od začiatku tvrdil, že je nevinný. Žalobca popieral svoju vinu, ako sám uviedol, vysvetľoval to orgánom činným v trestnom konaní počas niekoľkoročného trestného stíhania a sám nechápal, prečo bol obvinený. Vzhľadom k uvedeným dôvodom odvolací súd považoval za primeranú výšku nemajetkovej ujmy sumu 3 500 eur, keďže mal preukázaný negatívny zásah do psychiky žalobcu, čo malo nepriaznivé dôsledky predovšetkým v jeho rodinnom prípadne spoločenskom živote. Výšku priznanej ujmy súd považoval za dostačujúcu vzhľadom k tomu, že žalobca bol stíhaný na slobode, pričom v konaní nebol preukázaný iný í závažný následok trestného stíhania. Navyše je potrebné zdôrazniť, že porovnaním nemajetkovej ujmy žalobcu v jeho spoločenskom, rodinnom živote spôsobenej nezákonným rozhodnutím v porovnaní s morálnou škodou spôsobenou trestným činom sexuálneho násillia alebo sexuálneho zneužívania, za ktorý je možné poskytnúť morálne odškodnenie 5.200 eur, sa

javí nemajetková ujma v sume 4.000 eur dostačujúca, pretože z dokazovania nevyplynulo, že by ujma, ktorú utrpel, prevyšovala následky na poškodených uvedenými trestnými činmi.

14. Vychádzajúc z vyššie uvedeného odvolací súd s poukazom na § 388 CSP zmenil rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom zamietajúcom výroku a zaviazal žalovaného zaplatiť žalobcovi sumu 4.000 eur ako náhradu nemajetkovej ujmy za nezákonné rozhodnutie do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku a vo zvyšku tento nárok žalobcu zamietol.

15. O trovách konania odvolací súd rozhodol v zmysle ustanovenia § 396 ods. 1, 2 v spojení s § 255 ods. 2 CSP. Žalobca v konaní svoje nároky na náhradu škody odvodzoval jednak od nezákonného rozhodnutia a jednak od nesprávneho úradného postupu. V konaní však bol úspešný len v jednej časti jeho žalobných nárokov, a to nárokov týkajúcich sa nezákonného rozhodnutia (požadovaného písomného ospravedlnenia, v základe nároku na náhradu nemajetkovej ujmy za nezákonné rozhodnutie, náhrade vynaložených trov). Neúspech žalobcu spočíval v nároku na náhradu škody za nesprávny úradný postup. Keďže úspech žalobcu bol čiastočný, resp. polovičný, odvolací súd rozhodol, že žiadna zo strán nemá právo na náhradu trov prvoinštančného a odvolacieho konania.

16. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu možno podať dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419, § 420, § 421 CSP), v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii.

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne(dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).